

Sygnatura akt VI Ka 307/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **18 maja 2018** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

Sędziowie SSR del. Adam Prochaczek

SSO Piotr Mika

Protokolant Marzena Mocek

przy udziale Agnieszki Schwarz-Rasińskiej

Prokuratora Prokuratury Rejonowej G. w G.

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2018 r.

sprawy **M. T.** ur. (...) we W.,

syna M. i G.

skazanego w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 3 stycznia 2018 r. sygnatura akt IX K 856/17

na mocy art. 437 § 1 kpk i art. 624 § 1 kpk

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. F. B. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) obejmującą kwotę 27,60 zł (dwadzieścia siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) podatku VAT, tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
3. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 307/18

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 18 maja 2018r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach, po uzyskaniu w trybie art. 12b kkw zawiadomienia dyrektora Zakładu Karnego w K. o zachodzących warunkach do wydania wyroku łącznego wobec skazanego **M. T.**, ustalił, że wydano wobec skazanego osiem prawomocnych orzeczeń:

I wyrok łączny Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 22.06.2016 roku, sygn. akt IX K 1794/15, mocą którego połączono karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 27.04.2015 roku, sygn. akt III K 90/15, oraz łączne kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 29.04.2014 roku, sygn. akt IX K 1842/13, oraz łączną karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 22.09.2015 roku, sygn. akt IX K 36/15, orzekając łączną karę 4 lat pozbawienia wolności, na poczet której Sąd zaliczył okresy rzeczywistego pozbawienia wolności;

II wyrok Sądu Rejonowego w Kluczborku z dnia 23.06.2016 roku, sygn. akt II K 300/16, za czyn z art. 242 § 3 kk na karę 1 miesiąca pozbawienia wolności;

III wyrok Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 16.06.2016 roku, sygn. akt II K 962/15, za czyn z art. 226 § 1 kk na karę grzywny w ilości 70 stawek dziennych w wysokości 30 złotych każda, za czyn z art. 190 § 1 kk na karę grzywny w ilości 50 stawek dziennych w wysokości 30 złotych każda, przy czym orzeczone kary połączono orzekając łączną karę 100 stawek dziennych grzywny w wysokości 30 złotych każda, a na poczet kary grzywny Sąd zaliczył skazanemu okres zatrzymania;

IV wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 23.08.2016 roku, sygn. akt III K 325/16, za czyn z art. 200a § 1 kk i art. 200a § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk na karę 2 lat pozbawienia wolności, za czyn z art. 202 § 4a kk na karę 1 roku pozbawienia wolności, przy czym orzeczone kary połączono orzekając łączną karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym Sąd orzekł o przypadku przedmiotów, orzekł środek karny zakazu kontaktowania się w jakikolwiek sposób z pokrzywdzoną na okres 1 roku;

V wyrok łączny Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 15 maja 2017 r., sygn. akt IX K 1489/16, mocą którego połączono kary pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach opisanych wyżej w pkt I i IV i wymierzono karę łączną 6 lat pozbawienia wolności, którą to karę pozbawienia wolności skazany będzie odbywał w okresie od 8.03.2019 r. do 20.03.2024 r., nadto na podstawie art. 572 kpk umorzono postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego odnośnie kary pozbawienia wolności i grzywny orzeczonych wyrokami opisanymi wyżej w pkt II i III wobec braku warunków do wydania wyroku łącznego;

VI wyrok Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 19.01.2017 roku, sygn. akt II K 261/16, za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w okresie od dnia 1.09.2015 r. do dnia 2.11.2015 r. na jedną karę 1 roku pozbawienia wolności, którą to karę pozbawienia wolności skazany odbywa w okresie od 9.03.2017 r. do 08.03.2018 r.;

VII wyrok Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 22.03.2017 roku, sygn. akt II K 904/16, za przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełnione w dniu 29 lipca 2015 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności, którą to karę pozbawienia wolności skazany będzie odbywał w okresie od 8.03.2018 r. do 08.03.2019 r.;

VIII wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 6.07.2017 roku, sygn. akt III K 155/17, za przestępstwo z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełnione we wrześniu 2015 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności, którą to karę pozbawienia wolności skazany będzie odbywał w okresie od 20.03.2024 r. do 20.03.2025 r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem łącznym z dnia 3 stycznia 2018r., w sprawie o sygn. akt IX K 856/17:

1. na mocy art. 86 § 1 kk w zw. z art. 91 § 2 kk orzeczone wyrokami opisanymi wyżej w pkt V, VI, VII i VIII części wstępnej wyroku łącznego - karę łączną pozbawienia wolności oraz kary jednostkowe pozbawienia wolności połączył i orzekł karę łączną wobec skazanego M. T. w rozmiarze 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

2. na mocy art. 577 kpk zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej powyżej kary łącznej pozbawienia wolności okres już odbytej w części kary pozbawienia wolności w sprawie II K 261/15 Sądu Rejonowego w Ostrołęce od dnia 09.03.2017 r. do nadal, oraz okres zaliczony na poczet kary pozbawienia wolności w sprawie II K 261/15 Sądu Rejonowego w Ostrołęce od dnia 02.11.2015 r. godz. 17.55 do dnia 03.11.2015 r. godz. 12.00, oraz okresy zaliczone na poczet kary pozbawienia wolności w sprawie IX K 1489/16 Sądu Rejonowego w Gliwicach od dnia 15.12.2014 r. do dnia 17.12.2014

r., od dnia 17.02.2015 r. do dnia 23.06.2015 r., od dnia 17.12.2015 r. do dnia 05.04.2016 r., od dnia 18.11.2016 r. do dnia 09.03.2017 r.

3. na mocy art. 576 § 1 kpk ustalił, iż pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w połączonych wyrokach, a nie objęte wyrokiem łącznym, podlegają odrębnemu wykonaniu.

4. na mocy art. 17 § 1 pkt 7 kpk i art. 572 kpk umorzył postępowanie w zakresie połączenia wyrokiem łącznym kary pozbawienia wolności i grzywny orzeczonych wyrokami opisanymi wyżej w pkt II i III części wstępnej wyroku łącznego.

5. na mocy art. 624 § 1 kpk zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów postępowania w sprawie o wydanie wyroku łącznego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Powyższy wyrok łączny zaskarżył skazany, zarzucając mu rażąco niewspółmierność wymierzonej kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 7 lat i 6 miesięcy, wynikającą z zastosowania zasad bardziej zbliżonej do zasady kumulacji poszczególnych kar w stosunku do jego warunków osobistych i zdrowotnych. Podniósł, iż wyrok zapadł w oparciu o nieaktualną opinię z zakładu karnego, był on bowiem wielokrotnie nagradzany, kończąc programy resocjalizacyjne, a niemożliwość podjęcia proponowanego mu zatrudnienia w charakterze pracownika ogólnobudowlanego wiązała się ze złym stanem zdrowia.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie mu we wskazanym zakresie kary łącznej z zastosowaniem możliwie jak największej absorpcji.

W toku rozprawy apelacyjnej obrońca skazanego poparł osobistą apelację skazanego, wnosząc o wymierzenie kary łącznej w oparciu o aktualną opinię o skazanym z zakładu karnego, z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego nie jest zasadna i to w stopniu oczywistym.

Ponieważ skarżący nie kwestionował sposobu połączenia kar w oparciu o przepisy prawa obowiązujące od dnia 1 lipca 2015r., wypada więc jedynie potwierdzić, iż Sąd merytoryczny nie popełnił w tym zakresie najmniejszego błędu. Istotnie zachodziły warunki do orzeczenia jednej kary łącznej pozbawienia wolności z połączenia kar tego samego rodzaju, orzeczonych wskazanymi wyrokami Sądu Rejonowego w Gliwicach i w Ostrołęce.

Sąd I instancji miał słusznie na względzie fakt, iż szereg wyroków Sądu Rejonowego zapadło i uprawomocniło się po dniu 30 czerwca 2015r., a więc po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Poz. 396), zmieniającej m. in. brzmienie art. 85 kk. Od dnia 1 lipca 2015r., a więc dnia, w którym weszły w życie fundamentalne zmiany ustawodawstwa karnego, prawodawca przewidział diametralnie odmienne zasady łączenia kar i środków karnych, a tym samym gruntownie zmieniły się warunki pozwalające na wydawanie wyroków łącznych. W myśl art. 19 ust. 1 in fine noweli z dnia 20 lutego 2015r., przepisy rozdziału IX w nowym brzmieniu mogą znaleźć zastosowanie do kar prawomocnie orzeczonych przed 1 lipca 2015 r. tylko wtedy, gdy „zachodzi potrzeba” orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po tym dniu. Oceny, czy zachodzi potrzeba, o której mowa, należy naturalnie dokonywać według przepisów rozdziału IX w nowym brzmieniu. Jeżeli zgodnie z tymi przepisami należałoby połączyć karę orzeczoną prawomocnie 1 lipca 2015 r. lub później z jedną albo większą liczbą kar orzeczonych prawomocnie przed tą datą, wówczas należy na podstawie art. 4 § 1 kk rozstrzygnąć, czy stosować dalej przepisy rozdziału IX w nowym brzmieniu, czy też w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015r. Tak jednak w niniejszej sprawie się nie stało, wyroki jednostkowe bowiem, jak i oba wyroki łączne dotychczas wydane zapadły w latach 2016-2017, stąd Sąd Rejonowy, prawidłowo rozstrzygał w oparciu o przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu już po w/w nowelizacji, a Sąd odwoławczy nie znalazł powodów do zmiany zaskarżonego wyroku, uznając, iż zastosowane przepisy, które weszły w życie w dniu 1 lipca 2015r., były obecnie dla skazanego względniejsze, a w efekcie zapadłe rozstrzygnięcie jest dla niego korzystniejsze.

Jeśli chodzi zaś o podniesiony zarzut rażącej niewspółmierności kary wskazać należy, iż będzie on tylko zasadny wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo SN (por. III KR 254/73, OSNPG 1974, nr 3-4, poz. 51 i aprobatę tego stanowiska: M. Cieślak, Z. Doda, Przegląd orzecznictwa, Pal. 1975, z. 3, s. 64). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o „różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa - >>rażąco<< niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować” (zob. wyrok SN z dnia 2 II 1995r., II KRN 198/94, OSNPP 6/1995, poz. 18).

Granice kary łącznej określa przepis art. 86 § 1 kk, wedle którego Sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar jednostkowych podlegających łączeniu do ich sumy, nie przekraczając górnych granic dla danego rodzaju kar wynikających z powołanego przepisu, przy czym jej wymiar we wskazanych wyżej granicach warunkowany jest przede wszystkim relacjami zachodzącymi pomiędzy prawomocnie osądzonymi czynami. Relacje te sprowadzają się do określenia, jak bliski związek przedmiotowo – podmiotowy łączy te czyny. Im bliższe są te relacje, tym bardziej wyrok łączny powinien być zbliżony do dopuszczalnego minimum, uwarunkowanego wysokością kar orzeczonych za przestępstwa objęte tym wyrokiem, im związek ten luźniejszy, tym przeważać powinno kumulowanie poszczególnych kar (zob. wyrok SN z dnia 25 X 1983r., IV KR 213/83, OSNKW z 1984r., z. 5-6, poz. 65; wyrok SN z dnia 15 V 1990r., IV KR 80/90, Lex nr 22064; wyrok SA w Krakowie z dnia 10 X 1991r., II AKr 127/91, KZS z 1991r., z. 10, poz. 10). Przez związek przedmiotowo – podmiotowy należy zaś rozumieć podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw, motywację oraz czas i miejsce popełnienia każdego z nich (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 2 VII 1992r., II AKr 117/92, KZS z 1992r., z. 9, poz. 50).

Należy w pełni zaaprobować poglądy Sądu Rejonowego wyartykułowane w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku co do okoliczności, jakie winny zostać uwzględnione przy wymiarze kary łącznej. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem Sądu Najwyższego, wymiar kary łącznej winien być kształtowany przy uwzględnieniu w pierwszej kolejności celów zapobiegawczych i wychowawczych kary, jak też jej społecznego oddziaływania. Istotnym staje się w kontekście tych celów ustalenie właśnie związku przedmiotowego i podmiotowego pomiędzy czynami podlegającymi objęciu karą łączną oraz czas popełnienia przestępstw, jak też ustalenie okoliczności związanych z zachowaniem i szeroko rozumianą sytuacją skazanego po wydaniu wyroków, na mocy których orzeczono kary jednostkowe, w celu rozważenia ich wpływu na ewentualne złagodzenie.

W szczególności zaaprobować należy w pełni zatem stanowisko Sądu Rejonowego, zgodnie z którym związek podmiotowo - przedmiotowy czynów objętych karą łączną nie był na tyle silny, by okoliczność ta uzasadniała orzeczenie kary łącznej przy zastosowaniu skrajnej, acz postulowanej zasady pełnej absorpcji. Należy bowiem podkreślić, że choć czyny objęte wyrokami w sprawach II K 261/16, II K 904/16 i III K 155/17 - wszystkie skierowane przeciwko mieniu - zostały popełnione na przestrzeni dość krótkiego odcinka czasowego (lipiec – listopad 2015r.), to jednak we wcześniejszych latach skazany dopuścił się czterech przestępstw skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, a także wielu innych występków przeciwko mieniu oraz jednego przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (wyroki w sprawach III K 325/16, IX K 36/15, III K 90/15, wyrok łączny w sprawie IX K 1842/13 mocą którego połączono szereg kar pozbawienia wolności orzeczonych za przestępstwa przeciwko mieniu), były więc one popełniane przez skazanego w dużych odstępach czasowych, a działalność przestępcza skazanego była rozciągnięta w czasie znacznym, bo sięgającym kilku lat. Nie sposób zatem w tym zakresie mówić o bliskim przedziale czasowym. Sąd orzekający w sposób wnikliwy przeanalizował zakres podobieństwa wszystkich czynów popełnionych przez skazanego, kwalifikację prawną, odległość czasową między nimi, ich sposób i miejsce popełnienia, a także motywację sprawcy, słusznie dochodząc do wniosku, iż czyny te nie mogły być w żadnym wypadku objęte jednym planem działania. Wskazać należy w tym kontekście skarżącemu, iż zastosowanie zasady pełnej absorpcji przy wymiarze kary łącznej w szczególności winno być ograniczone do sytuacji, kiedy pomiędzy pozostającymi w zbiegu czynami odległość czasowa jest nieznacząca, sama granica pomiędzy nimi nie jest wyraźna, a czyny są jednorodnjajowe i objęte jednym planem działania. Zatem Sąd Rejonowy badając relacje zachodzące pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami prawidłowo

stwierdził, że więzi pomiędzy nimi nie były na tyle bliskie, by uzasadniało to wymierzenie kary na zasadzie pełnej absorpcji, a więc w rozmiarze odpowiadającym wymiarowi najwyższej z kar podlegającej połączeniu, in concreto w wymiarze 6 lat pozbawienia wolności. Zwraca uwagę także i wielość czynów, których dopuścił się skazany, nadto zaś fakt łatwego powrotu do przestępstw w roku 2015, kiedy to dopuścił się on kolejnych sześciu przestępstw skierowanych przeciwko mieniu.

Także okoliczności dotyczące właściwości i warunków osobistych skazanego, w kontekście dostosowania wymiaru kary łącznej do realizacji celów w zakresie prewencji indywidualnej, zostały przez Sąd Rejonowy właściwie ocenione. Przywołane w apelacji osobiste okoliczności, a mianowicie przebiegający jak najbardziej pozytywnie proces jego resocjalizacji, wielokrotne nagrodzenie, przy braku karania dyscyplinarnego, nadto niezawiniony brak zatrudnienia w warunkach zakładu karnego w związku ze złym stanem zdrowia, miał jednak Sąd Rejonowy w polu widzenia wyrokując i wymierzając karę łączną skazanemu. I tak w oparciu o uaktualnioną opinię o skazanym z jednostki penitencjarnej ustalono, że jego zachowanie w warunkach izolacji jest oceniane nadal jako umiarkowane. Wbrew temu, co podnosi skarżący, opinia nadesłana przez dyrektora Zakładu Karnego w K. z dnia 18 kwietnia 2018r. niczym specjalnym nie różni się w swej treści od tej zalegającej w aktach sprawy; miał zatem Sąd orzekający na uwadze, iż nadal odbywa on karę w systemie programowego oddziaływania, w stopniu dobrym wywiązując się z powierzonych mu zadań, nie była karany (choć przeprowadzono z nim rozmowę o charakterze dyscyplinującym), deklaruje także krytyczny stosunek do popełnionych przez siebie czynów. Z nowej opinii wynika nadto, iż dziewięciokrotnie został dotychczas regulaminowo nagrodzony, jej treść potwierdza też problemy zdrowotne skazanego związane z urazem kończyny dolnej, co podkreśla apelujący w środku odwoławczym.

Nawet mając na uwadze treść dołączonej do akt sprawy drugiej opinii, trudno skutecznie zarzucić Sądowi meriti dokonanie nieprawidłowych ustaleń faktycznych dot. postawy skazanego w procesie jego resocjalizacji.

Ponadto, czego już niestety skarżący nie chciał zauważyć, ważkie znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma względnie na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Popełnienie większej ilości przestępstw jest zaś istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji, której zastosowanie jest przeciwieństwem zasadę kumulacji (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 12 VII 2000r., II AKa 171/00, OSA z 2001r., z. 2, poz. 5; wyrok SA w Krakowie z dnia 29 VI 2010r., II AKa 100/10, KZS 2010/10/16).

Tymczasem skazany na przestrzeni kilku lat popełnił szereg przestępstw, co musiało niestety stanowić istotny negatywny czynnik prognostyczny, przemawiający obecnie za orzeczeniem wobec niego kary łącznej surowszej nawet od wynikającej z dyrektywy częściowej kumulacji w wysokości zbliżonej do minimum (zob. wyrok SA w Łodzi z dnia 20 IX 2001r., II AKa 154/01, Prok. i Pr. z 2002r., z. 4, poz. 26). Podnoszona zatem przez apelującego aktualna jego prawidłowa postawa w warunkach izolacji nie jest w stanie wpłynąć na postulowaną przez niego zmianę rozmiaru orzeczonej kary łącznej, zwłaszcza zważywszy na prezentowany przez niego na przestrzeni lat stosunek do wyroków sądów i orzekanych wobec niego kar.

W tej sytuacji wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 7 lat i 6 miesięcy, a więc w wymiarze znacznie niższym od sumy kar częściowych podlegających połączeniu, wynoszącej wszak lat 9, uznać należy za rozstrzygnięcie spełniające kryteria sprawiedliwości i racjonalności w kontekście wyżej wskazanych kryteriów.

Bezzasadność stawianego wyrokowi łącznemu w apelacji zarzutu oraz brak uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu były powodem utrzymania zaskarżonego wyroku.

Z powyższych względów nie dostrzegając innych, także nie podniesionych przez skarżącego uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu, Sąd odwoławczy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Z uwagi na fakt niepokrycia przez skazanego kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu przez wyznaczonego z urzędu obrońcę, Sąd odwoławczy na stosowny wniosek obrońcy zasądził na jego rzecz od Skarbu Państwa

wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej minimalnej stawce wynagrodzenia za reprezentowanie strony w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego.

Fakt pozbawienia skazanego wolności oraz brak jego odpłatnego zatrudnienia były podstawą rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego o zwolnieniu skazanego z obowiązku poniesienia wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciążono Skarb Państwa.